

AHMET RASİM
GÜZEL ELENİ

ADİLEŞTİRİN
SEVENÇİ UYANIZ

Can Yayınları

*Bu tanıtım kopyası
Can okurları için
özel olarak hazırlandı.*

Can Yayınları

Ahmet Rasim GÜZEL ELENİ

Sevengül Sönmez, 1973'te Almanya'da doğdu. 1994'te Hacettepe Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünü bitirdikten sonra aynı bölümde lisansüstü eğitimini tamamladı. 1998'den bu yana, *Cumhuriyet Kitap*, *Radikal Kitap*, *Virgöl*, *Gösteri*, *Varlık* gibi dergilerde yazıları yayınlanıyor. Sait Faik'in Yapı Kredi Yayınları tarafından yayınlanan yapıtlarını ve Sabahattin Âli'nin *Bütün Romanları*'nın eleştirel basımını hazırladı. Mehmed Celâl'in *Sevdâ Lüğati*'ni (İstanbul, 1914) sadeleştirerek günümüz Türkçesine aktardı.

CANCEP 6

Dizi Editörü: Celâl Üster
Kapak Tasarımı: Erkal Yavi
Dizgi: Serap Bertay
Düzelti: Fulya Tükel
Montaj: Mine Sarıkaya
Kapak Uygulama: Serap Bertay

Kapak Baskı: Çetin Ofset
İç Baskı ve Cilt: Şefik Matbaası

İkinci Basım: Mayıs 2005

ISBN 975-07-0488-6

© Bu kitabın yayıncı hakları Can Yayınları'ndadır. (2005)

CAN YAYINLARI LTD. ŞTİ
Hayriye Caddesi No. 2, 34430 Galatasaray, İstanbul
Telefon: (0-212) 252 56 75 - 252 59 88 - 252 59 89
Fax: (0-212) 252 72 33
<http://www.canyayinlari.com>
e-posta: yayinevi@canyayinlari.com

Ahmet Rasim
GÜZEL ELENİ

Sadeleştiren
SEVENGÜL SÖNMEZ

CAN YAYINLARI

YAZA YAZA YAŞANAN BİR ÖMÜR

1865'te İstanbul'da, Fatih'te Sarıgül Mahallesi'nde dünyaya gelen Ahmet Rasim'in babası Kıbrıslı Mentешoğulları'ndan Bahaettin Efendi, annesi Nevber Hanım'dır.

Bahaettin Efendi, görev için Tekirdağ'a giderken Nevber Hanım'ı yanında götürmüş, ama orada başka bir kadınla evlenince, onu karnında Ahmet Rasim ile İstanbul'a, kendisini koruyup himaye eden hanımının yanına göndermiştir. Nevber Hanım, eski hanımı tarafından Sarıgül'de bir eve yerleştirilmiştir. Ahmet Rasim bu evde dünyaya gelmiş; ancak Nevber Hanım kısa bir süre sonra bu evden Sofular'a taşınmıştır.

Ahmet Rasim ilk olarak, Sofular'daki Mahalle Mektebi'ne gönderilir. Okuldaki kalfa kendisini dövünce buradan ayrılıp Kırkçeşme'ye taşınırlar ve Ahmet Rasim, Tezgâhçı-

lar'daki okula yazdırılır. Mahallede çıkan yangın nedeniyle evleri oturulamaz hale gelince buradan da taşınmak zorunda kalan anne-oğul, Sarıgözel'deki konağa geri dönerler. Ahmet Rasim de Fatih'te Hafızpaşa Okulu'na verilir. Hafızpaşa Okulu'nun hocası Hafız Efendi, mahallede dayağı ile ün salmış olduğu için Ahmet Rasim'i daha okula gitmeden bir korkudur alır ve okula gidince de düşüp bayılır. *Falaka* adlı eserinde uzun uzun anlattığı bu kötü olaylardan sonra, bu okuldan alınıp Darüşşafaka'ya yatılı verilir.

Darüşşafaka, kısa zamanda, Ahmet Rasim'in edebiyatçı kimliğinin oluştuğu, bilgisini ve görgüsünü artırdığı bir yuva haline gelir. *Muharrir, Şair ve Edip*'te anlattığı öğretmeni Hayrettin Bey, öğrencilere Şinasi, Namık Kemal, Ahmet Mithat, Hoca Tahsin, Ziya Paşa gibi tanınmış edebiyatçılardan söz eder ve onların eserlerini okuturmuş.

Okulda Fransızcasını da ilerleten Ahmet Rasim, kolay bulduğu parçaları çevirmeye başlar; bu çeviriler onda yazma hevesinin ilk tohumlarını oluşturur. Darüşşafaka'yı bitirip Posta ve Telgraf kâtipliği yapmaya başladığında ilk çevirisi *Tercüman-ı Hakikat*'te yayımlanır.

Önce *Ceride-yi Havadis*'te yazmaya başlayan Ahmet Rasim, Ahmet Mithat tarafından beğenilince, telgrafhanedeki görevinden istifa ederek kendini tümüyle yazmaya verir. Kitap halinde yayımlanan ilk eseri, 1885'te Kitapçı Arekel'in isteği üzerine hazırladığı *Fotoğraf* adlı küçük kitaptır.

Ahmet Rasim, yirmili yaşlarının başında, hemen bütün edebiyat dergilerinde yazıları yayımlanan genç bir yazar olarak sürekli çalışmakta, bir yandan da *Servet-i Fünun* dergisinde *Leyal-ı İstırab*, *Meşak-ı Hayat*, *Afife* adlı romanları tefrika edilmektedir.

Onun sürekli çalıştığı dergilerin başında 1895'te yayımlanmaya başlayan *Malûmat* yer almaktadır. Derginin "Kısm-ı Nisa" başlıklı kadın sayfalarında da Leylâ Feride adıyla yazan Ahmet Rasim, II. Meşrutiyet'in ilânına kadar, pek çok dergide yazı yayımlamış, çeşitli kitaplar hazırlamış, bütün geçimini yazarak sağlamaya çalışmıştır. Meşrutiyet'in ilânından sonra muhabir olarak yurdun çeşitli yerlerine giderek Balkan Savaşı'nda Edirne'de, Dünya Savaşı'nda da Suriye'de cephe haberleri kaleme almıştır.

1927'de İstanbul milletvekili seçilmiş; ancak bu yıllarda hastalığının artması nedeniyle

le toplantılara pek az katılabilmiştir.

Ahmet Rasim, *Türk Lûgati* adlı büyük çalışmasının 'K' harfine geldiğinde, 21 Eylül 1932'de Heybeliada'daki evinde ölmüş ve oradaki mezarlığa gömülmüştür.

Ahmet Rasim, bütün zamanlarda okunabilen güncel yazılarıyla farklı bir gazetecidir, onun yazılarında nükteyle gerçek (XXXX) iç içe geçerken, bugün ile geçmiş birbirinden ayıramayacak kadar birleşir. Agâh Sırrı Levend'in* dediği gibi "*Onu herhangi bir gazeteciden ayıran özellik, yazılarının günü geçince tazeliğini kaybeden çeşitten olmaması, ölmez bir değer taşımasıdır. Bu ölmezlik, XIX. yüzyılın ikinci yarısındaki İstanbul'u bu eski başkentini hayatını bütün ayrıntılarıyla tasvir etmesinden, bunu yaparken de, yalnız İstanbul'un değil, iller ve ülkeler boyunca uzanan Türk toplumunun tarihine geçmiş eski gelenek ve göreneklerini tespit etmesinden ileri geliyor.*"

Türk edebiyatının en özgün kalemlerinden biri olan Ahmet Rasim, Darüşşafaka'daki ilk yıllarında Zekâi Dede'den musiki dersleri almış, bu bilgisini sonra yine Zekâi De-

* Agâh Sırrı Levend, *Ahmet Rasim*, Ankara, 1965, Türk Dil Kurumu Yayınları, s. 110.

de'nin yanında Eyüp'teki Bahariye Mevlevihanesi'nde geliştirmiştir. Ahmet Rasim, çoğunun güftesi de kendine ait olan 60'tan fazla şarkı bestelemiş; ancak nota bilmediğinden bunların sadece 40 kadarı günümüze kadar ulaşmıştır.

Sayısı yüz kırkı bulan, edebiyat, tarih, coğrafya, ders kitabı, seyahat, anı, sohbet, hikâye, şiir ve roman gibi çok geniş bir alana yayılan eserleri içinde İstanbul'la ilgili anı ve gözlemlerini anlattığı kitapları çok sevilmifitir.

Eserlerinden başlıcaları şunlardır:

Roman ve hikâye: *İlk Sevgili* (1891), *Güzel Eleni* (1893), *Bir Sefilenin Evrak-ı Metrukesi* (1893), *Mektep Arkadaşım* (1894), *Afiye* (1894), *Sevda-yı Sermedi* (1897), *Asker Oęlu* (1897), *Ülfet* (1900), *Hamamcı Ülfet* (1901), *İki Güzel Günahkâr* (1922). **Gözlem, inceleme, anı:** *Makalat ve Musahebat* (1907), *Menakıb-ı İslam* (1907-08), *Cidd ü Mizah* (1920) **Tarih:** *Tarih-i Muhtasar-ı Beřer* (1888), *Küçük Tarih-i İslam* (1890), *Küçük Tarih-i Osmani* (1890), *Osmanlı Tarihi* (1891), *Resimli ve Haritalı Osmanlı Tarihi* (4 cilt, 1910-12), *İki Hatırat Üç şahsiyet* (1916), *Romanya Mektupları* (1916), *İstibdaddan Hakimiyet-i Milliyeye* (2

Can Yayınları

*Bu tanıtım kopyası
Can okurları için
özel olarak hazırlandı.*

Can Yayınları

